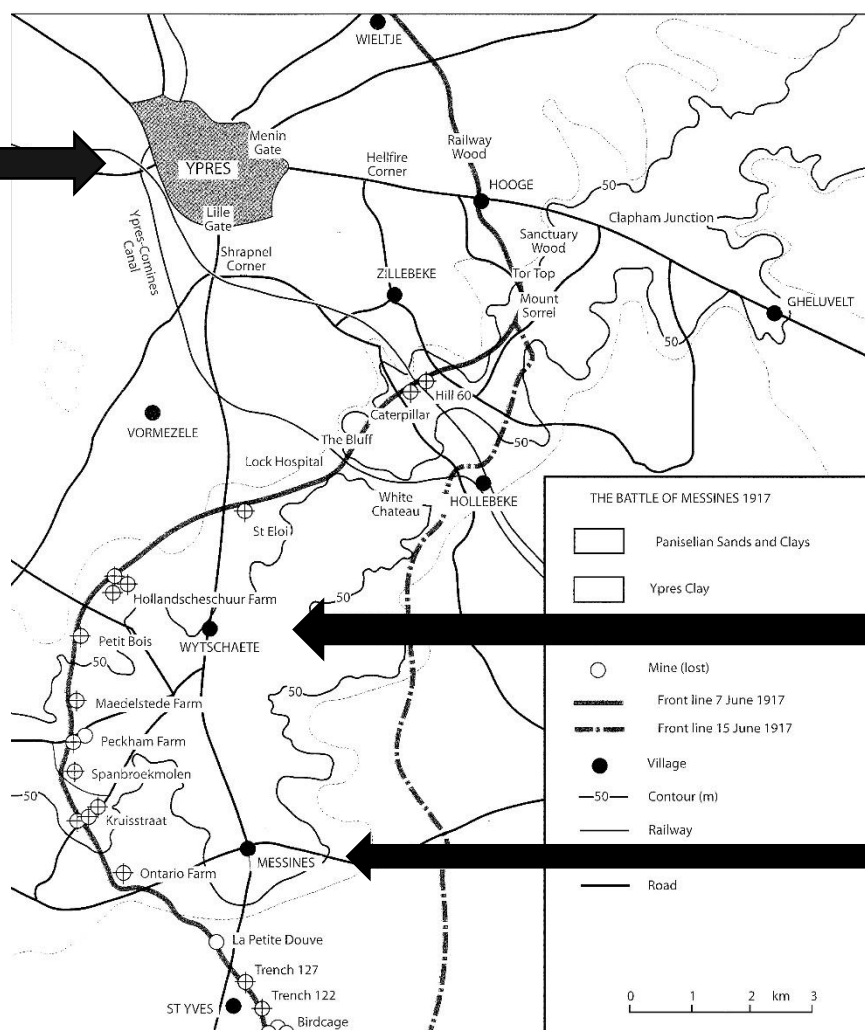

De Mijnslag bij Mesen (7 juni 1917)

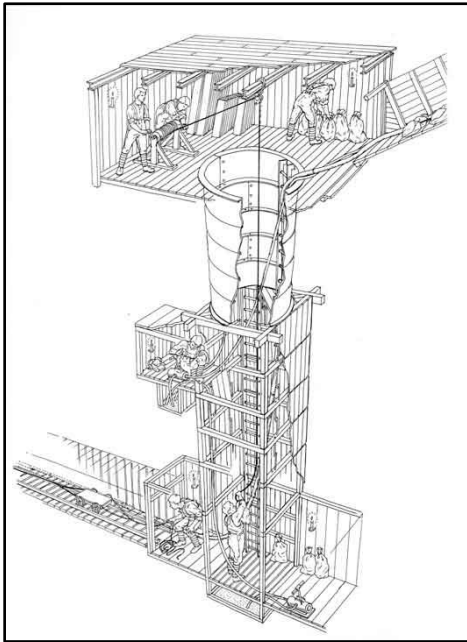
De twee jaren die volgen op de Tweede Slag bij Ieper (april – mei 1915) gelden als weinig bewogen jaren. Er is een vergrootglas nodig om op een militaire stafkaart de verschillen te vinden tussen de frontlijn in mei 1915 en mei 1917. En toch hebben de Duitsers noch de geallieerden stilgezeten...

Beide partijen hebben hun stellingen in de Ieperboog letterlijk vast gebetonneerd. De haastig gegraven schuilholten en loopgrachten van toen zijn intussen uitgebouwd tot ware verdedigingsgordels. De frontlijn tussen de steden **Ieper** en **Mesen** toont een omgekeerde S-vorm met de stad Ieper en het dorp **Wijtschate** als centra.

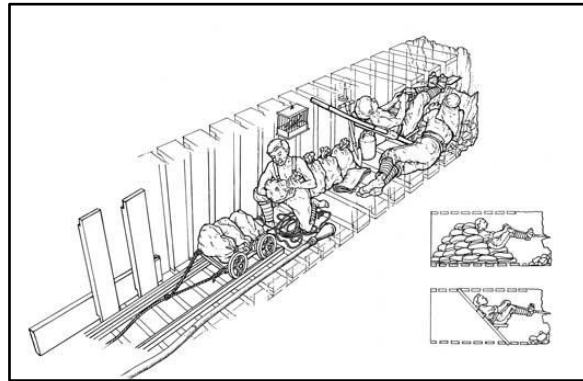

Hoe langer hoe meer is het onwaarschijnlijk dat een klassieke aanval op dergelijke vestingen enige kans op slagen heeft. En toch staat er in 1917 een groot offensief op de strategische agenda. In de zomer willen de geallieerden Oostende en Zeebrugge innemen om de Duitse oorlogsvloot die vanuit de havens daar opereert, buiten gevecht te stellen.

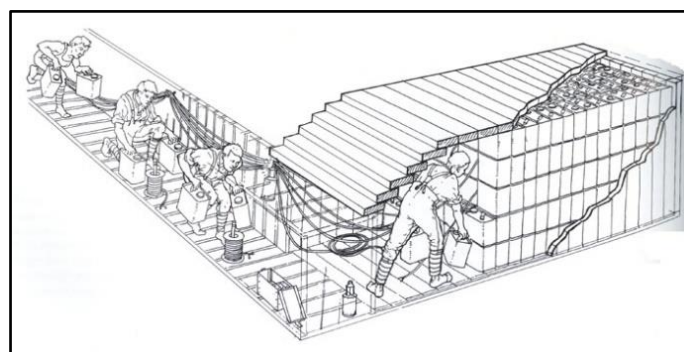
Maar op de heuvels in het zuiden van de Ieperboog, waarop de dorpen Wijtschate en Mesen liggen, heeft het Duitse leger zo'n indrukwekkend **bolwerk** ingericht van waaruit het neerkijkt op de hele streek rond Ieper. Geen Brits vliegtuig gaat de lucht in, of het is al gezien; geen kanon kan worden verplaatst, of het wordt in het vizier genomen. **Om het even welke geallieerde actie bovengronds heeft met andere woorden geen zin.** De geallieerde troepen gooien het over een andere boog. Ze willen de Duitse troepen eerst uit hun stellingen blazen. Eerder in de oorlog is al wat ervaring opgedaan met het ingraven en tot ontploffing brengen van diepe mijnen onder de voorste, vijandelijke lijnen. Het is deze tactiek die onder de heuvelrug van Mesen nooit vertoonde proporties zal aannemen.

Al in het najaar van 1915 zijn de voorbereidingen gestart. **Ondergrondse tunnels** worden uitgegraven, meter voor meter, op sommige plaatsen over afstanden van meer dan een halve kilometer. Aan het einde van de tunnels, diep onder cruciale Duitse verdedigingswerken, worden **kamers volgestouwd met explosieven.**

Ondanks Duitse pogingen om het hele opzet te doen mislukken, ligt op 7 juni om 3u10 's ochtends, verspreid op 21 plaatsen over een afstand van 15 kilometer een springlading klaar van bijna 500 000 kilo.

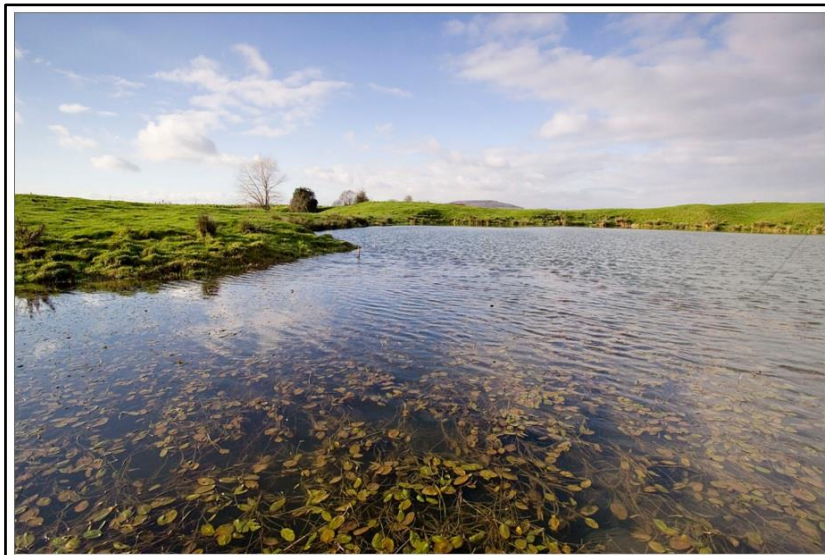
Op 6 juni 1917 verlaten **de Ieren, de Britten, de Welsh, de Nieuw-Zeelanders en de Australiërs** hun opleidingscentra en rustkampen. Uiteindelijk heeft iedereen zijn verzamelpost langs het Britse front en in de loopgraven meteen daarachter bereikt. In de duisternis is roken en praten verboden. Iedereen moet plat op de buik gaan liggen, om te voorkomen dat de aardbevingen van de explosies hen zou omverwerpen.

Het uur nul (3.10u) is zorgvuldig gekozen – anderhalf uur voor dageraad en dus met net voldoende zonlicht om honderd meter ver te kunnen kijken. Terwijl de minuten wegtikken, wachten op de uitkijkposten op Hill 63 en de Kemmelberg troepen en toeschouwers zenuwachtig af. Duitse bronnen zullen achteraf vertellen dat je de nachtegaal kan horen zingen in wat rest van de bossen, terwijl in een heldere hemel de bijna volle maan schittert. Alleen verre toeschouwers zullen de schok nadien als een gigantische aardbeving omschrijven. Wie er middenin zit, heeft het nooit meer kunnen vertellen...

Die 7 juni 1917, om tien over drie 's nachts, komen bijna twee jaar graafwerk en zorgvuldige voorbereiding wel heel plotseling aan het licht. De negentien mijnen scheuren uiteen in oranje gordijnen van vuur en aarde, in alle richtingen wolken stof en rook brakend. Langs het hele front en tot zes kilometer ver schudt de grond. De aanvallers ondervinden weinig tegenstand en als ze de Duitse loopgraven bereiken, stoten ze op sporen van paniek en chaos. Geweren, munitie, voedsel en persoonlijke bezittingen liggen overal in het rond, aangezien het garnizoen in allerijl is gevluht of zich heeft overgeeft.

Onmiddellijk na de ontploffing van de mijnen barst een hels kanonvuur los, dat op weloverwogen manier de weg moet banen voor een goed georganiseerde opmars van de grondtroepen. Tegen de middag zijn Wijtschate en Mesen in geallieerde handen, helemaal zoals voorzien. Het ziet ernaar uit dat drie jaar oorlogsoefening toch nog kunst kan baren. Dat beloofd voor het komende zomeroffensief.

Aan de vooravond van de slag heeft generaal Charles Harington de Britse pers bijeengeroepen voor een briefing over de aanstaande gebeurtenissen: ***“Heren, ik weet niet of we morgen de geschiedenis zullen veranderen maar in ieder geval zullen we het landschap veranderen.”*** Het was geen grootspraak. De meeste kraters die de 19 kolossale mijnen hebben geslagen zijn nog steeds als pijnlijke littekens in het landschap terug te vinden.

WOORDENLIJST

Stafkaart

Een goede terreinkennis was onontbeerlijk bij het plannen en uitvoeren van aanvallen en bij het bouwen van verdedigingslinies. Daarom werden de zogenaamde stafkaarten ontworpen. Dit waren heel gedetailleerde kaarten die door de generale staf gebruikt werden. Voor het opstellen van die kaarten was de observatie erg belangrijk. Elk obstakel in het landschap werd weergegeven. Zo moesten kaarten regelmatig aangepast worden. De vele beschietingen veroorzaakten voortdurend nieuwe kraters.

Geallieerden

De Geallieerden is de verzamelnaam voor de landen die samen tegen de Centralen vochten. De Triple Entente kreeg op het moment dat de Eerste Wereldoorlog volop losbarstte nog meerdere bondgenoten. Jaar na jaar groeide deze groep. Naast Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Rusland sloten ook België, Servië, Montenegro, Roemenië, Portugal, Italië, Griekenland, Japan, de Verenigde Staten van Amerika en Brazilië zich bij dit bondgenootschap aan.

Offensief

Een offensief is een groots geplande aanval.

Bolwerk

Een uitspringend verdedigingswerk.

Stellingen

Ander woord voor loopgraven

Cruciaal

Erg belangrijk

De Welsh

inwoners van Wales

Het uur nul

het door de legerleiding geheim gehouden tijdstip waarop een offensief moet beginnen

Garnizoen

verzamelnaam voor alle militairen die zich op een bepaalde plaats bevinden

Briefing

bijeenkomst waarop informatie wordt verstrekt